

RETTENS DOM (Tredje Afdeling)

16. december 1999 *

I sag T-198/98,

Micro Leader Business, Aulnay-sous-Bois (Frankrig), ved advokat Silvestre Tandeau de Marsac, Paris, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokaterne Brucher og Seimetz, 10, rue de Vianden,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, oprindeligt ved José Crespo Carrillo, Kommissionens Juridiske Tjeneste, og Loïc Guérin, der er udstationeret som national ekspert ved Kommissionen, derefter ved ledende juridisk konsulent Giuliano Marengo og Loïc Guérin, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg hos Carlos Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagnercentret, Kirchberg,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af Kommissionens beslutning af 15. oktober 1998 (sag IV/36.219 — Micro Leader/Microsoft) om endelig afvisning af

* Processprog: fransk.

sagsøgerens klage over, at selskaberne Microsoft France og Microsoft Corporation i strid med EF-traktatens artikel 85 og 86 (nu artikel 81 og 82 EF) har udvist en adfærd, der har til formål at forhindre import til Frankrig af fransksprogede Microsoft-programmer, der forhandles i Canada.

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Jaeger, og dommerne K. Lenaerts og J. Azizi,

justitssekretær: fuldmægtig A. Mair,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling den 2. juli 1999,

afsagt følgende

Dom

Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

- 1 Selskabet Micro Leader Business (herefter »sagsøgeren«) sælger kontor- og edb-udstyr en gros. Sagsøgeren sælger navnlig adskillige Microsoft-produkter, der

fremstilles af selskabet Microsoft Corporation (herefter »MC«) med hjemsted i Amerikas Forenede Stater. Indtil forbuddet mod at eksportere software, der forhandles i Canada, videresolgte sagsøgeren især i Frankrig de fransksprogede produkter, som MC markedsførte i Canada, og som var identiske med eller svarede til de produkter, der i Frankrig sælges af selskabet Microsoft France (herefter »MF«).

- 2 I et nyhedsbrev af 27. september 1995 med titlen »Flash Microsoft News« meddelte MF sine forhandlere i Frankrig, at der var blevet truffet en række foranstaltninger med henblik på at forstærke forbuddet mod at forhandle canadiske produkter uden for Canada. I et af nyhedsbrevets afsnit, »Importen af canadiske produkter på fransk er fremover ulovlig«, er det anført:

»De seneste 18 måneder har visse forhandlere igennem importører kunnet udbyde canadiske Microsoft-produkter på fransk på det franske marked. Disse produkter virker forstyrrende på vores marked, fordi de sælges til priser, der ligger betydeligt under de almindeligt fastsatte priser, og er ødelæggende for de forhandlere, der benytter det sædvanlige Microsoft-distributionsnet. Over for denne illoyale konkurrence og for at bekæmpe den ulovlige import har Microsoft iværksat en række foranstaltninger, hvis formål er at styrke forbuddet mod at forhandle canadiske produkter uden for Canada ...«

- 3 De hensigter, som MF gav udtryk for i nyhedsbrevet af 27. september 1995, blev bekræftet i udgaverne af 20. marts og 12. juni 1996.
- 4 Som følge af dette forbud mod at importere fransksprogede Microsoft-produkter til Frankrig mistede sagsøgeren i oktober 1995 nogle større ordrer på Microsoft-produkter.

- 5 Den 24. september 1996 indgav selskabet en klage, registreret under nr. IV/33.219, til Kommissionen i henhold til artikel 3 i Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962, første forordning om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel 85 og 86 (EFT 1959-1962, s. 81, herefter »forordning nr. 17«). Selskabet påtalte den adfærd, som MF og MC har udvist, idet de ved samordning med de canadiske og franske forhandlere har indført begrænsninger i den frie prisfastsættelse inden for Fællesskabet i strid med EF-traktatens artikel 85 (nu artikel 81 EF).
- 6 Den 20. februar 1997 uddybede sagsøgeren indholdet af klagen, idet selskabet yderligere anførte, at den anmeldte adfærd ligeledes udgør en overtrædelse af EF-traktatens artikel 86 (nu artikel 82 EF).
- 7 Den 27. januar 1998 meddelte Kommissionen i overensstemmelse med artikel 6 i Kommissionens forordning nr. 99/63/EØF af 25. juli 1963 om udtalelser i henhold til artikel 19, stk. 1 og 2, i Rådets forordning nr. 17 (EFT 1963-1964, s. 42) selskabet, at de tilvejebragte oplysninger ikke gav den grundlag for at tage klagen til følge.
- 8 Som svar på Kommissionens skrivelse fremlagde sagsøgeren den 23. februar og den 3. april 1998 yderligere oplysninger, der ifølge selskabet godtgjorde klagens berettigelse.

- 9 Den 15. oktober 1998 sendte Kommissionen sagsøgeren beslutningen om at afvise dennes klage, da den fandt, at det ikke kunne fastslås, at der forelå en overtrædelse af traktatens artikel 85 og 86 (herefter »den anfægtede beslutning«).
- 10 Under disse omstændigheder har sagsøgeren ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 15. december 1998 anlagt nærværende sag.
- 11 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Tredje Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisoptagelse.
- 12 Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret Rettens spørgsmål i retsmødet den 2. juli 1999.

Parternes påstande

- 13 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

— Kommissionens beslutning af 15. oktober 1998 (sag IV/36.219 — Micro Leader/Microsoft), hvorved sagsøgerens klage blev afvist, annulleres.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

14 Kommissionen har nedlagt følgende påstand:

— Frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Realiteten

15 Sagsøgeren har fremført to anbringender til støtte for sin påstand. Første anbringende vedrører Kommissionens overtrædelse af EF-traktatens artikel 85 og af artikel 190 (nu artikel 253 EF). Andet anbringende vedrører Kommissionens overtrædelse af traktatens artikel 86.

Første anbringende vedrørende overtrædelse af traktatens artikel 85 og 190

Parternes argumenter

16 Sagsøgeren har under henvisning til, at bestemmelserne i traktatens artikel 85 forbyder enhver form for aftale, som består i direkte eller indirekte fastsættelse af købs- eller salgspriser eller af andre forretningsbetingelser, og at disse finder anvendelse, selv om de pågældende virksomheder har hjemsted uden for

Fællesskabet (Domstolens dom af 27.9.1988, forenede sager 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 og 125/85-129/85, Ahlström Osakeyhtiö m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 5193), gjort gældende, at ophavsretten ikke giver rettighedshaverne ret til at omgå disse bestemmelser. Sagsøgeren har i denne henseende påberåbt sig Kommissionens tidligere beslutninger vedrørende former for praksis, der havde til formål at afgrænse markedet (E. Benn-beslutningen, *Niende Beretning om Konkurrencepolitikken*, 1979, nr. 118 og 119, og Kommissionens beslutning 76/915/EØF af 1. december 1976 om en procedure i henhold til EØF-traktatens artikel 85 (IV/29.018 — Miller International Schallplatten GmbH) (EFT L 357, s. 40)), samt Domstolens dom af 17. januar 1984 (forenede sager 43/82 og 63/82, VBVB og VBBB mod Kommissionen, Sml. s. 19), hvoraf fremgår, at fastsættelsen af en bindende pris ikke henhører under ophavsrettens særlige genstand.

- 17 I replikken har sagsøgeren bemærket, at rettighedshavers udøvelse af de rettigheder, der er knyttet til ophavsmanden, således som de er defineret i Rådets direktiv 91/250/EØF af 14. maj 1991 om retlig beskyttelse af edb-programmer (EFT L 122, s. 42, herefter »direktiv 91/250«), ikke indebærer, at denne har ret til at gøre indgreb i bestemmelserne om fri konkurrence og om fri prisfastsættelse ved at begrænse samhandelen mellem stater eller fastsætte en bindende pris.
- 18 Sagsøgeren har ligeledes gjort gældende, at MF samordner sin virksomhed med MC og de forhandlere af Microsoft-software, der er etableret i Frankrig og Canada, hvilket fremgår af de forskellige nyhedsbreve, som MF har udsendt i 1995 og 1996. Sagsøgeren har hævdet, at de direkte eller indirekte fastsætter købs- eller salgsprisen for dette software inden for fællesmarkedet, og især i Frankrig, eller fastsætter andre forretningsbetingelser. Sagsøgeren har i denne henseende henvist til, at det software, der forhandles i Frankrig og i Canada, er identisk. Sagsøgeren hævder desuden, at det fremgår af nyhedsbrevet af 27. september 1995, at MC vil opretholde en kunstigt høj pris for sine produkter på det franske marked for ikke at skade forhandlerne.
- 19 Sagsøgeren har yderligere anført, at aftalen mellem MC og de canadiske forhandlere består i, at sidstnævnte afviser at sælge software til ikke-godkendte forhandlere i Frankrig i overensstemmelse med førstnævntes instrukser.

- 20 Endelig har sagsøgeren fundet, at Kommissionen har tilsidesat sin begrundelsespligt og udøvet et fejlskøn, da den i den anfægtede beslutning fastslog, at der hverken foreligger en aftale eller en samordnet praksis mellem MC og dennes forhandlere om at fastsætte videresalgspriserne, samt at der ikke er gjort forsøg på at påvirke disse videresalgspriser. Det fremgår klart af nyhedsbrevet af 27. september 1995, at MC og dennes forhandlere forsøger at opretholde kunstigt høje priser ved at forbyde import fra Canada.
- 21 Kommissionen har afvist sagsøgerens forskellige argumenter.
- 22 Den har for det første anført, at MC og MF ikke kan kritiseres for indbyrdes samordning i strid med traktatens artikel 85, da de udgør én økonomisk enhed (Domstolens dom af 24.10.1996, sag C-73/95 P, Viho mod Kommissionen, Sml. I, s. 5457).
- 23 Dernæst har Kommissionen bemærket, at alle de af sagsøgeren fremlagte indicier bekræfter, at initiativerne alene er taget af Microsoft-gruppen, uden at de canadiske forhandlere har været indblandet.
- 24 Endelig har den bemærket, at første gang MC sælger en kopi af et edb-program i Canada, er ophavsretten til denne kopi ikke udtømt inden for fællesmarkedet, jf. artikel 4, litra c), i direktiv 91/250. Følgelig udgør importen til Frankrig — uden tilladelse fra Microsoft — af Microsoft-programmer, der forhandles i Canada, en krænkelse af Microsoft's rettigheder. De foranstaltninger, Microsoft har truffet, er derfor kun et retmæssigt middel til beskyttelse af selskabets rettigheder.
- 25 Desuden har Kommissionen gjort gældende, at indholdet af MF's nyhedsbreve, som sagsøgeren har påberåbt sig, ingenlunde beviser, at der består en ordning vedrørende fastsættelse af videresalgspriserne for Microsoft-programmer.

- 26 Under alle omstændigheder har Kommissionen bestridt, at den har tilsidesat begrundelsespligten. Den har bemærket, at den i den anfægtede beslutning har understreget, at sagsøgeren ikke havde fremlagt oplysninger, der kunne godtgøre, at Microsoft begrænsede forhandlernes frihed til selv at fastsætte deres salgspriser.

Rettens bemærkninger

- 27 Indledningsvis bør det bemærkes, at selv om Kommissionen ikke er forpligtet til at foretage en undersøgelse, når den har fået forelagt en begæring i henhold til artikel 3, stk. 2, i forordning nr. 17, er den dog forpligtet til at foretage en omhyggelig undersøgelse af de faktiske og retlige omstændigheder, som klageren bringer til dens kundskab, for at bedømme, om disse omstændigheder giver grund til at antage, at der er begået handlinger, som kan begrænse konkurrencen inden for det fælles marked og påvirke samhandelen mellem medlemsstater. Når Kommissionen har besluttet at henlægge klagen uden at foretage en undersøgelse, må den legalitetskontrol, som Retten udøver, have til formål at efterprøve, om den anfægtede beslutning er truffet på grundlag af urigtige faktiske omstændigheder, samt om den er behæftet med en retsvildfarelse, et åbenbart urigtigt skøn eller magtfordrejning (Rettens dom af 18.5.1994, sag T-37/92, BEUC og NCC mod Kommissionen, Sml. II, s. 285, præmis 45).
- 28 Både i klagen af 24. september 1996 og i skrivelsen af 23. februar 1998 har sagsøgeren hævdet, at MF's nyhedsbreve, og navnlig den ovenfor i præmis 2 citerede passage i nyhedsbrevet af 27. september 1995, viser, at MF samordner sin virksomhed med MC og forhandlerne af Microsoft-programmer i Canada og Frankrig med henblik på direkte eller indirekte at fastsætte købs- eller salgspriserne for dette software inden for Fællesskabet, og især i Frankrig, eller fastsætter andre forretningsbetingelser, og dermed overtræder traktatens artikel 85, stk. 1.

- 29 I den anfægtede beslutnings punkt 11 og 12 har Kommissionen tilbagevist sagsøgerens påstande, idet den har anført:

»11. For så vidt angår den påståede overtrædelse af artikel 85 kan Microsoft's handlinger, der har til formål at forhindre importen fra Canada af kopier af sine produkter, ikke anses for at være resultatet af en aftale eller samordnet praksis mellem Microsoft og forhandlerne med henblik på at fastsætte salgsprisen. Et computerprogram er beskyttet af ophavsretten i Den Europæiske Union som defineret i direktivet [91/259]. I dette direktiv hedder det, at første gang en kopi af et edb-program sælges i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse, er rettighedshaverens ret til at sprede den pågældende kopi inden for Fællesskabet udtømt. De sager, som De har nævnt i deres skrivelse af 3. april 1998 (BENN og VBVB), vedrører konsumtionen af ophavsretten til en kopi af et beskyttet værk ved dets markedsføring inden for fællesmarkedet. Disse sager anfægter dermed ikke den bedømmelse, der er fremsat i GD IV's skrivelse af 27. januar 1998. Købet af en kopi af et computerprogram i Canada udtømmer ikke den retsbeskyttelse, der er fastsat i direktivet [91/250]. Ethvert forsøg på at benytte eller sælge en sådan kopi i Fællesskabet ville udgøre en krænkelse af ophavsretten, og Microsoft's indgreb for at forhindre importen af sådanne kopier ville snarere være et forsøg på at sikre respekten af dets rettigheder end en aftale eller samordnet praksis mellem Microsoft og dets forhandlere, uanset om de befinder sig i Canada eller i Fællesskabet.

12. Desuden er det ikke klart, om virkningerne af Microsoft's handlinger kan anses for et forsøg på at påvirke videresalgspriserne. De har ikke fremlagt oplysninger, der viser, at Microsoft på nogen måde begrænser forhandlernes frihed til selv at fastsætte videresalgspriserne. For at kunne tjene på det skal en forhandler naturligvis sælge til en højere pris end den, hvortil han på lovlig vis har kunnet skaffe kopier af Microsoft-produkter, men dette ligger implicit i enhver distributionsaftale.«

- 30 Det fremgår således af den anfægtede beslutning, at Kommissionen for det første finder, at de forhold, som sagsøgeren har fremført i klagen, ikke gør det muligt at

fastslå, at Microsoft's handlinger, der har til formål at forhindre importen til Frankrig af fransksprogede produkter, der forhandles i Canada, er resultatet af en aftale med de canadiske og/eller franske forhandlere. Kommissionen har antaget, at sådanne handlinger derimod skal anses for ensidige, såfremt de er udtryk for MC's udøvelse af sin ophavsret, som selskabet i medfør af artikel 4, litra c), i direktiv 91/250 bevarer over produkter, der forhandles i Canada. For det andet godtgør disse forhold ikke, at der foreligger en aftale om fastsættelse af videresalgsprisen på det franske marked.

- 31 Det bemærkes, at en overtrædelse af traktatens artikel 85, stk. 1, nødvendigvis må skyldes flere virksomheders medvirken (Domstolens dom af 8.7.1999, sag C-49/92 P, endnu ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 79). Det kan derfor ikke bebrejdes Kommissionen, at denne har lagt en urigtig retsopfattelse til grund eller har udøvet et åbenbart urigtigt skøn ved at antage, at Microsoft-gruppens handlinger, som sagsøgeren har påtalt i klagen, ikke udgør en overtrædelse af traktatens artikel 85, stk. 1, da der ikke foreligger bevis for en aftale eller samordnet praksis mellem to eller flere virksomheder.
- 32 Det må derfor undersøges, om Kommissionen har lagt en urigtig retsopfattelse til grund eller har udøvet et åbenbart urigtigt skøn, da den antog, at de af sagsøgeren fremlagte oplysninger ikke indeholdt indicier for en aftale eller samordnet praksis.
- 33 Hvad for det første angår sagsøgerens påstande om en aftale mellem MC og dens forhandlere i Canada med henblik på en opdeling af markederne, skal det bemærkes, at ingen passager i MF's nyhedsbreve, som sagsøgeren har fremhævet både i klagen og i søgsmålet, og navnlig i nyhedsbrevet af 27. september 1995 citeret ovenfor i præmis 2, angiver, at forhandlerne af Microsoft-software i Canada nægter at sælge deres produkter til ikke-godkendte forhandlere i Frankrig. Sagsøgeren har desuden ikke ført bevis for sine påstande. Det kan derfor ikke udledes af de oplysninger, som sagsøgeren har fremført i den oprindelige klage af 24. september 1996 og i skrivelserne af 23. februar og

3. april 1998, at MC har truffet beslutning om at forbyde importen og videresalget i Frankrig af fransksproget software, der forhandles i Canada, som led i en aftale eller samordnet praksis med forhandlerne i Canada med henblik på en markedsopdeling. Kommissionen har følgelig på ingen måde tilsidesat begrundelsespligten, da den i den anfægtede beslutnings punkt 11 antog, at sagsøgeren ikke havde fremlagt indicier for en sådan aftale eller samordnet praksis.
- 34 Som Kommissionen ligeledes har bemærket i den anfægtede beslutnings punkt 11, har MC, selv om selskabet faktisk måtte antages at have begrænset de canadiske forhandlers muligheder for at sælge deres produkter uden for Canada, kun udøvet den ophavsret, som selskabet har til sine produkter i henhold til fællesskabsretten. Efter artikel 4, litra c), i direktiv 91/250 har markedsføringen i Canada af kopier af MC's software ikke konsumeret MC's ophavsret til disse produkter, da der kun vil finde en konsumtion af rettighederne sted, såfremt produkterne bliver solgt i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse (jf. tilsvarende Domstolens dom af 16.7.1998, sag C-355/96, Silhouette International Schmied, Sml. I, s. 4799, og af 1.7.1999, sag C-173/98, Sebago og Maison Dubois, endnu ikke trykt i Samling af Afgørelser). Uden at der herved er taget stilling til anvendelsen af traktatens artikel 86 (se bemærkningerne nedenfor til andet anbringende), er der derfor tale om en retmæssig udøvelse af Microsoft's ophavsret.
- 35 Hvad for det andet angår sagsøgerens påstande om en aftale mellem MC og dens forhandlere i Frankrig med henblik på en fastsættelse af høje videresalgspriser, skal det fastslås, at de af sagsøgeren fremlagte oplysninger ikke er noget indicium for, at der består en sådan aftale.
- 36 Henvisningen i den passage i MF's nyhedsbrev af 27. september 1995, der er citeret ovenfor i præmis 2, til prisforskellen mellem fransk software og fransksproget software importeret fra Canada og prisforskellens betydning for

forhandlere, der benytter Microsoft's sædvanlige distributionsnet, kan — i modsætning til sagsøgerens påstande — ikke anses for en indrømmelse af, at MC's beslutning om at forbyde import og videresalg i Frankrig af software, der forhandles i Canada, er resultatet af en aftale mellem MC og de franske forhandlere om at opretholde høje videresalgspriser på det franske marked. Det fremgår ved en gennemlæsning af de øvrige afsnit i nyhedsbrevet af 27. september 1995, at MF informerer sine handelspartnere i Frankrig om de praktiske foranstaltninger, der er blevet truffet for at imødegå import og salg af canadisk fransksproget software, såsom anbringelse af gule mærkater på produkterne og ændringen af brugslicensen for det canadiske produkter, samt om de sanktioner og straffesanktioner, partnere i Frankrig, der importerede eller solgte Microsoft-programmer udelukkende beregnet til det canadiske marked, har pådraget sig. Udgaverne af 20. marts og 12. juni 1996 af MF's nyhedsbreve går i samme retning. Kommissionen kunne derfor med rette fastslå, at den nævnte udtalelse skulle fremhæve de ulemper, som Microsoft's partnere blev påført på grund af kränkelsen af Microsoft's ophavsrettigheder.

37 Alle de oplysninger, som sagsøgeren har fremlagt, viser i virkeligheden, at det forbud, selskabet klager over, alene hidrører fra Microsoft-gruppen, snart angivet ved betegnelsen MC, snart ved betegnelsen MF.

38 Det fremgår af de oplysninger, som sagsøgeren har fremlagt, at MC og MF udgør en økonomisk enhed, inden for hvilken MF ikke har nogen reel selvstændighed ved fastlæggelsen af sin adfærd på markedet (dommen i sagen Viho mod Kommissionen, præmis 16). Forbuddet i traktatens artikel 85, stk. 1, kan ikke finde anvendelse på eventuelle beslutninger, der træffes inden for en koncern med henblik på at tilrettelægge forbindelserne mellem dens forskellige dele. Selv om det måtte antages, at importforbuddet skulle være resultatet af en beslutning truffet af MF og MC i fællesskab, vil der i dette tilfælde ikke være tale om en overtrædelse af traktatens artikel 85, stk. 1.

- 39 Under disse omstændigheder kan sagsøgeren ikke gøre gældende over for Kommissionen, at denne har lagt en urigtig retsopfattelse til grund eller har udøvet et åbenbart urigtigt skøn, da den antog, at de af sagsøgeren fremlagte oplysninger ikke indeholdt bevis for en aftale eller samordnet praksis mellem Microsoft og dennes forhandlere i Canada og/eller i Frankrig med det formål at afskærme markederne eller fastsætte priserne.
- 40 Det bemærkes endelig, at det fremgår af fast retspraksis, at den begrundelse, som kræves i henhold til traktatens artikel 190, skal tilpasses karakteren af den pågældende retsakt og klart og utvetydigt skal angive de betragtninger, som den institution, der har udstedt den anfægtede retsakt, har lagt til grund, således at de berørte parter kan få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning, og således at den kompetente ret kan udøve sin prøvelsesret. Det nærmere indhold af begrundelseskravet skal fastlægges i lyset af den konkrete sags omstændigheder, navnlig indholdet af den pågældende retsakt, indholdet af de anførte grunde samt den interesse, som retsaktens adressater samt andre, der må anses for umiddelbart og individuelt berørt af retsakten, kan have i begrundelsen. Det kræves ikke, at begrundelsen angiver alle de forskellige relevante faktiske og retlige momenter, da spørgsmålet, om en beslutnings begrundelse opfylder kravene efter traktatens artikel 190, ikke blot skal vurderes i forhold til ordlyden, men ligeledes til den sammenhæng, hvori den indgår, samt under hensyn til alle de retsregler, som gælder på det pågældende område (jf. Domstolens dom af 2.4.1998, sag C-367/95 P, Kommissionen mod Sytraval og Brink's France, Sml. I, s. 1719, præmis 63). I den foreliggende sag har Kommissionen i punkt 11 og 12 i den anfægtede beslutning udtrykkeligt anført, at den ikke fandt, at de forhold, som sagsøgeren havde fremført i klagen og de uddybende skrivelser, reelt passagen i MF's nyhedsbrev af 27. september 1995, som er citeret ovenfor i præmis 2, er bevis for, at forbuddet mod at importere franske Microsoft-programmer, der forhandles i Canada, til Frankrig og videresælge dem dér, er resultatet af en aftale mellem Microsoft og dennes forhandlere, eller at disse handlinger vil kunne anses for et forsøg på at påvirke videresalgspriserne. Under disse omstændigheder skal det fastslås, at sagsøgeren var i besiddelse af alle de oplysninger, der var nødvendige for at bedømme berettigelsen af den trufne foranstaltning, og at Retten har været i stand til at udøve sin prøvelsesret. Sagsøgeren kan derfor ikke gøre gældende, at den anfægtede beslutning i denne henseende ikke er tilstrækkeligt begrundet.
- 41 Det følger af ovenstående, at det første anbringende i stævningen ikke kan tages til følge.

Andet anbringende vedrørende overtrædelse af traktatens artikel 86

Parternes argumenter

- 42 Sagsøgeren har for det første gjort gældende, at Kommissionen har begået en fejl, idet den antog, at de i klagen fremlagte oplysninger og de yderligere bemærkninger ikke gjorde det muligt at konstatere, at der foreligger en dominerende stilling. I denne henseende har sagsøgeren påberåbt sig indholdet af en række artikler, der fremkom i den franske presse i 1995 og 1996, for at vise forskellen mellem Microsoft-gruppens markedsandel og konkurrenternes samt den uafhængighed, som denne gruppe har i forhold til forhandlerne og til kunderne, der bruger dens produkter. Sagsøgeren har ligeledes gjort gældende, at Microsoft-gruppens struktur, der er kendetegnet ved en stærk vertikal integration, viser, at gruppen har en dominerende stilling (Domstolens dom af 14.2.1978, sag 27/76, United Brands mod Kommissionen, Sml. s. 207).
- 43 Sagsøgeren har i replikken gjort gældende, at den har defineret det relevante marked i modsætning til Kommissionens påstande i svarskriftet. Det fremgår således af sagsøgers skrivelser af 20. februar 1997 og 23. februar 1998, at der hovedsageligt er tale om markedet for software. Der er subsidiært tale om delmarkederne for tekstbehandlings- og regnearksprogrammer samt styresystemer. For så vidt angår det geografiske marked har sagsøgeren hele tiden henvist til det franske marked.
- 44 For det andet har Kommissionen udøvet et fejlskøn, idet den ikke har anerkendt et misbrug af en dominerende stilling, der består i, at Microsoft ensidigt har fastsat salgsprisen for sine produkter i Frankrig. Sagsøgeren henviser i denne henseende til indholdet af MF's nyhedsbreve, der blev udgivet i 1995 og 1996. Sagsøgeren har gjort gældende, at forbuddet mod at importere sådan software er en måde, hvorpå forhandlerne indirekte pålægges salgspriser, der er betydeligt højere i Frankrig. Et sådan forbud udgør desuden en foranstaltning, der er forbudt i henhold til canadisk ret. Ved denne adfærd fastsætter Microsoft

forskellige vilkår for samme tjenesteydelser over for canadiske og franske handelspartnere, hvorved de franske forhandlere påtvinges en konkurrencemæssig ulempe, der væltes over på kunderne (Domstolens ovennævnte dom i sagen United Brands mod Kommissionen og dom af 13.2.1979, sag 85/76, Hoffmann-La Roche mod Kommissionen, Sml. s. 461). Sagsøgeren har yderligere anført, at samhandlen mellem medlemsstaterne er blevet påvirket heraf, idet der er blevet gjort indgreb i konkurrencestrukturen inden for fællesmarkedet.

- 45 I replikken har sagsøgeren desuden anført, at udøvelsen af ophavsrettigheder ikke giver tilladelse til at omgå de ufravigelige bestemmelser i traktatens artikel 86. Kommissionens argumenter vedrørende direktiv 91/250 må derfor ganske enkelt klart afvises.
- 46 Kommissionen har afvist sagsøgerens forskellige argumenter i forbindelse med det andet anbringende.
- 47 For det første har den gjort gældende, at sagsøgeren ingen steder har angivet en sammenhængende definition af det relevante marked, hvilket er nødvendigt for at kunne fastslå, om Microsoft eventuelt har en dominerende stilling. De oplysninger, sagsøgeren har fremlagt, gør det under alle omstændigheder ikke muligt at fastslå, at Microsoft har en dominerende stilling på det pågældende marked i traktatens artikel 86's forstand. Kommissionen har ligeledes bemærket, at den i den anfægtede beslutning ikke kategorisk har afvist muligheden for, at Microsoft har en dominerende stilling på et eller flere software-markeder, men den har antaget, at dette spørgsmål var uden relevans i denne sag, da den påtalte adfærd ikke udgør et misbrug.
- 48 For det andet har Kommissionen anført, at Microsoft's forbud mod illegalt at importere kopier af software fra Canada ikke udgør et misbrug i traktatens artikel 86's forstand, da dette forbud er en retmæssig udøvelse af selskabets ophavsret i henhold til artikel 4, litra c), i direktiv 91/250.

Rettens bemærkninger

- 49 I sin skrivelse af 20. februar 1997, der uddyber klagen af 24. september 1996, har sagsøgeren hævdet, at der foreligger et misbrug i traktatens artikel 86's forstand, der består i at påvirke salgspriserne på Microsoft-produkter på det franske marked ved hjælp af et forbud mod at importere fransksprogede produkter, der forhandles af MC på det canadiske marked. Sagsøgeren har navnlig støttet sig på passagen i MF's nyhedsbrev af 27. september 1995, der er citeret ovenfor i præmis 2.
- 50 I den anfægtede beslutnings punkt 13 har Kommissionen afvist sagsøgerens påstande om en overtrædelse af traktatens artikel 86. Det hedder heri:

»13. De hævder tillige, at Microsoft's adfærd efter omstændigheder er en overtrædelse af traktatens artikel 86, idet den udgør et misbrug af en dominerende stilling. De har kun fremlagt få oplysninger til støtte for Deres synspunkt, hvorefter Microsoft har en dominerende stilling på de pågældende markeder. Desuden er Microsoft-produkterne, der er genstand for Deres klage, ikke klart defineret. Deres skrivelse af 23. februar 1998 indeholdt presseudklip, der vedrørte Microsoft's fremtrædende stilling på softwaremarkedet, og navnlig dennes meget betydelige markedsandel af markedet for styresystemer til mikrocomputere. Selv om disse informationer er mere detaljerede end i Deres oprindelige klage, er de ikke tilstrækkelige til, at det kan fastslås, at der foreligger en dominerende stilling i traktatens artikel 86's forstand på det pågældende marked. Det kan ikke udelukkes, at en undersøgelse foretaget af GD IV vil kunne fastslå, at Microsoft har en dominerende stilling på et eller flere software-markeder. Dette spørgsmål skal imidlertid ikke behandles i denne sag, da den påklagede adfærd ikke kan anses for et misbrug, selv om det blev fastslået, at Microsoft har en dominerende stilling på dette marked. Som anført ovenfor er Microsoft's handlinger, der har til formål at forhindre importen af kopier af software, hvortil der ikke er givet brugerlicens inden for Fællesskabet, og som følgelig nyder beskyttelse inden for Fællesskabet, en retmæssig udøvelse af selskabets ophavsret. Som det ligeledes er blevet anført ovenfor, er dette heller

ikke et forsøg på at påvirke videresalgspriserne. Der er intet, der viser, at Microsoft har nægtet at levere til Dem eller har solgt sine produkter til Dem til priser, der er forskellige fra de priser, lignende kunder i Fællesskabet har betalt. For at Microsoft skal findes skyldig i at have pålagt videresalgspriser, må det godtgøres, at selskabet forsøgte at påvirke de priser, som selskabets forhandlere videresolgte dets produkter til. For at Microsoft skal findes skyldig i ulovligt at have opretholdt en højere pris på EØS-markedet end på det canadiske marked, må det bevises, at Microsoft for de samme ydelser forlanger en lavere pris på det canadiske marked end på det europæiske, og at de europæiske priser er urimeligt høje. I betragtning af at der ikke er nogen antydninger af en sådan adfærd eller af andet misbrug, findes det ikke nødvendigt at forfølge Deres klage yderligere på dette punkt. «

- 51 Det fremgår af den anfægtede beslutning, at Kommissionen har fundet, dels at Microsoft-gruppens forbud mod at importere fransksprogede kopier af software, der forhandles i Canada, til det europæiske marked må anses for en retmæssig udøvelse af selskabets ophavsret i henhold til artikel 4, litra c), i direktiv 91/250, dels at de oplysninger, som sagsøgeren har gjort Kommissionen bekendt med, ikke indeholder noget indicium for et misbrug af disse rettigheder. Kommissionen har selv anført, at et misbrug kunne bestå i, at Microsoft for samme ydelser forlanger en lavere pris på det canadiske marked end på det europæiske, såfremt de europæiske priser desuden er urimeligt høje.
- 52 Under den mundtlige forhandling fastholdt Kommissionen, at de i den anfægtede beslutning fremsatte argumenter er begrundede. Som svar på Rettens spørgsmål anførte Kommissionen repræsentanter nærmere, at der ikke var blevet iværksat yderligere undersøgelser med henblik på at fastslå, om der var en reel forskel mellem Microsoft's priser på det canadiske marked og på EF-markedet, og for at analysere årsagerne hertil, da der ikke var indicier for et eventuelt misbrug.
- 53 Det må imidlertid fastslås, at den anfægtede beslutning på dette punkt indeholder et åbenbart urigtigt skøn.

- 54 Selv om det er korrekt, at MC's markedsføring af kopier af programmer i Canada i medfør af artikel 4, litra c), i direktiv 91/250 ikke i sig selv udtømmer ophavsretten til disse produkter inden for Fællesskabet (jf. ovenfor, præmis 34), udgør de faktiske omstændigheder, som sagsøgeren har gjort rede for, i det mindste et indicium for, at Microsoft for samme ydelser forlangte en lavere pris på det canadiske marked end på fællesmarkedet, og at priserne inden for Fællesskabet var urimeligt høje.
- 55 Uddraget af MF's nyhedsbrev af 27. september 1995, der er gengivet ovenfor i præmis 2, viser, at produkter, der importeredes fra Canada, konkurrerede direkte med produkterne, der forhandlede i Frankrig, og at deres videresalgspriser i Frankrig var betydeligt lavere på trods af omkostningerne ved at importere dem til Fællesskabet fra et tredjeland. Oplysningerne i dette nyhedsbrev kan ikke anses for værdiløse, da de hidrører fra en virksomhed, MF, der er en del af den gruppe, der er rettighedshaver til de pågældende produkter. Kommissionen var desuden i besiddelse af disse oplysninger fra den oprindelige klages indgivelse den 24. september 1996, da nyhedsbrevet af 27. september 1995 var vedlagt denne som bilag 3. Sagsøgeren har flere gange i både klagen af 24. september 1996 og i den uddybende skrivelse af 20. februar 1997 udtrykkeligt nævnt den relevante passage i nyhedsbrevet. Kommissionen havde i øvrigt fuldstændigt kendskab hertil, idet den i punkt 6 i den anfægtede beslutning, hvor der gøres rede for de faktiske omstændigheder, bemærkede, at ifølge MF's nyhedsbrev »oplyser Microsoft, at selskabets ulovligt importerede software sælges til lavere priser, og at de franske forhandlere vil få en ringere fortjeneste, såfremt de skulle sælge til lignende priser«.
- 56 Det fremgår af retspraksis, at selv om rettighedsindehaverens udøvelse af ophavsretten, såsom et forbud mod import af visse produkter fra et område uden for Fællesskabet til en EF-medlemsstat, principielt ikke i sig selv udgør en overtrædelse af traktatens artikel 86, kan en sådan udøvelse ikke desto mindre under særlige omstændigheder føre til, at der foreligger et misbrug (Domstolens dom af 6.4.1995, forenede sager C-241/91 P og C-242/91 P, RTE og ITP mod Kommissionen, Sml. I, s. 743, præmis 49 og 50).

- 57 Kommissionen kunne derfor ikke i den foreliggende sag hævde, at de oplysninger, der var i dens besiddelse, da den vedtog den anfægtede beslutning, ikke udgjorde indicier for Microsoft's misbrug, uden at foretage en mere indgående undersøgelse af klagen. Under hensyn til de forpligtelser, der påhviler Kommissionen i forbindelse med behandlingen af en begæring i henhold til artikel 3, stk. 2, i forordning nr. 17 (jf. ovenfor, præmis 27), burde den i det mindste have undersøgt, om de forhold, sagsøgeren havde påberåbt sig på grundlag af dokumenter, som ikke er uden bevismæssig værdi, var godtgjort, og i givet fald have undersøgt, om sagens særlige omstændigheder ikke indebar en overtrædelse af traktatens artikel 86.
- 58 Den anfægtede beslutning er dermed behæftet med et åbenbart urigtigt skøn.
- 59 Det følger af ovenstående, at det andet anbringende skal tages til følge, at sagsøgeren skal gives medhold i sagen, og at den anfægtede beslutning, hvorved sagsøgerens klage blev afvist, skal annulleres.

Sagens omkostninger

- 60 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Kommissionen har tabt sagen og bør derfor pålægges at betale sagens omkostninger i overensstemmelse med sagsøgerens påstand.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RET TEN (Tredje Afdeling)

- 1) Kommissionens beslutning af 15. oktober 1998 (sag IV/36.219 — Micro Leader/Microsoft) om endelig afvisning af sagsøgerens klage over, at selskaberne Microsoft France og Microsoft Corporation i strid med EF-traktatens artikel 85 og 86 (nu artikel 81 og 82 EF) har udvist en adfærd, der har til formål at forhindre import til Frankrig af fransksprogede Microsoft-programmer, der forhandles i Canada, annulleres.

- 2) Kommissionen betaler sagens omkostninger.

Jaeger

Lenaerts

Azizi

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 16. december 1999.

H. Jung

Justitssekretær

K. Lenaerts

Afdelingsformand